

HET OPTREDEN IN EEN BEPAALDE DIVISIE STELT EISEN AAN DE MUZIKALE UITVOERING

BOEK 4

**TER ONDERSTEUNING MC LEDEN,
JURYLEDEN EN MUZIKALE
LEIDERS MUZIEKKORPSEN.**

Definitieve versie vanaf seizoen 2026

Voorwoord.

Het heeft heel wat stof doen opwaaien toen de muziekcommissie van de OLS-federatie de opdracht kreeg om te kijken of we binnen de schutterswereld ook mee zouden gaan in de nieuwe kijk op muziek maken: *"Wat hoor ik, wat voel ik, wat zie ik."*

Een belangrijk facet hierbij is;
In welke divisie wil ik acteren en welke muziek hoort hierbij.

Heel graag blijft men in de beschermende omgeving, om op safe te spelen met de keuze, van het muziekwerk dat moet worden uitgevoerd in de divisie waarin men uitkomt.

Dus we maken gretig gebruik van de voor de hand liggende repertoire keuze waarbij ook de vermelding van de divisie bij staat, waar het muziekwerk in thuishoort.

Rond 2016 komt daar wereldwijd verandering in en gaat men er van uit dat de muzikale leiding in staat moet zijn te bepalen in welke divisie men zal uittreden en dus navenant ook de juiste keuze kan maken voor het uit te voeren muziekwerk (in het eerste advies 2023/2024 is de weg ernaartoe tot het uitersten beschreven).

Ook de schutterswereld ging in de laatste decennia over naar andere bezettingen dan de van oorsprong al eeuwen bestaande signaalinstrumenten muziek. Maar meewerken aan de vernieuwing van "kijk op de nieuwe manier van muziekbeleving", is schijnbaar een ander verhaal.

Weet men waarom men meedoet aan de muziekwedstrijden?

Het moet een strijd zijn die open en eerlijk gespeeld wordt en een goede vergelijking van elkaars kunnen aangeeft. Allerlei, vaak niet ter zake doende argumenten worden/werden gebruikt om niet mee te hoeven gaan in deze nieuwe gedachten wereld.

Maar in 2025 stemt de grootste groep korpsen ervoor om toch in dit nieuwe denken mee te doen.

In het nu volgende schrijven wordt de divisie en muziekkeuze uit de doeken gedaan.

De Muziekcommissie OLS

Helden, maart 2025

Pim Janssen (Voorzitter a.i.)

Inleiding

In de muziekwedstrijden in mars en/of concertoptredens, treedt men op in divisies. Welke zijn nu de regels/ adviezen voor de uitvoering van een muziekwerk in een bepaalde divisie?

Regels en richtlijnen zijn vastgelegd voor zowel de technische als de artistieke uitvoering, door de muziekcommissie van het OLS.

De divisies die de OLS Federatie hanteert bij de muziekkorpsen van de schutterijen zijn de volgende:

- ✓ Jeugddivisie
- ✓ 4de divisie
- ✓ 3de divisie
- ✓ 2de divisie
- ✓ 1ste divisie

De MC van de OLS Federatie geeft in bijgaand schrijven handvatten, aan muzikale leiders, om de juiste divisie keuze te kunnen maken.

Belangrijkste aspecten waarmee rekening dient te worden gehouden zijn:

1. Technische uitvoering

- **Repertoirekeuze:**

Per divisie werden in het verleden vaak specifieke werken opgenomen in een repertoirelijst, waaruit men dan een keuze kan maken. Sinds de nieuwe kijk op de muziek beoordeling, die rond 2016 haar beslag kreeg in de muziekwereld, komt het nu neer op de muzikale inzichten (lees kennis en kunde) van de muzikale leider. Toch zal de keuze van het uit te voeren muziekwerk zo gekozen moeten worden, dat het niveau binnen de divisie uniform blijft.

- **Speelniveau:**

Elk werk is geselecteerd op basis van technische moeilijkheidsgraad (bijv. klankverhouding, klankgehalte, techniek, articulatie, samenspel en ritmiek), of artistieke uitvoering (muzikale uitvoering, frasering, dynamiek, nuancering en tempo). Het korps wordt als geheel beoordeeld op de beheersing van deze technische en artistieke aspecten.

Het niveau van een muziekkorps, kan echter door omstandigheden binnen de huidige muziekwereld, vaak sterk wisselvallig zijn. Het aanpassen van het divisie niveau onder gegeven omstandigheden, is dan op deze wijze eenvoudig.

- **Instrumentatie:**

Soms worden er regels gesteld aan de bezetting, bijvoorbeeld minimaal aantal musici of verplichte instrumenten.

- **Tempo en articulatie:**
Vaak zijn de gebruikelijke tempi en articulaties in de partituur leidend. Afwijkingen moeten goed gemotiveerd zijn.

2. Artistieke uitvoering

- **Interpretatie:**
De jury kijkt hoe de TM/ dirigent en de muzikanten de volledige muziek beheersen. Het gaat om zaken als frasering, dynamische contrasten, en ingewikkelde spanning.
- **Samenklank:**
Het evenwicht tussen de verschillende secties en een harmonieuze uitvoering wordt gewaardeerd. Blazers en slagwerk verdienen een gelijkwaardige rol. Dit verdient nadere uitleg.

Samenklank – instructie voor dirigenten, arrangeurs en slagwerksecties

Samenklank betreft het hoorbare evenwicht en de onderlinge muzikale samenhang tussen **alle** secties van het korps: **hout, koper én slagwerk**. Een goede samenklank betekent dat geen enkele groep overheerst of ondergeschikt klinkt, maar dat alle secties gezamenlijk bijdragen aan het muzikale totaalbeeld.

In veel traditionele marsen is het slagwerk historisch gezien beperkt tot een **louter begeleidende functie**:

- ✓ snaartrom op de tellen,
- ✓ basdrum en bekkens op de maataccenten,
- ✓ eventueel een eenvoudige naslag op de tenortrom.

Deze schrijfwijze stamt uit een tijd waarin het slagwerk hoofdzakelijk diende om het **looptempo te markeren**, niet om muzikaal actief mee te kleuren. Binnen de huidige muzikale norm is dat echter onvoldoende.

Het slagwerk vormt een **volwaardige muzikale stem** binnen het ensemble en behoort, net als koper en hout, actief bij te dragen aan:

- de ritmische articulatie
- de frasering
- de dynamiek
- en het karakter van de mars.

Daarom wordt van korpsen verwacht dat het slagwerk **meer doet dan slechts tellen slaan**.

Een goed slagwerkarrangement mag — en moet — gebruikmaken van:

- ✓ variatie in roffeltypes en articulaties (open, gesloten, paradiddles, accenten)
- ✓ ritmische tegenstemmen en ondersteuning van melodische lijnen
- ✓ dialogen tussen snaar-, tenor- en baspartijen
- ✓ muzikale accenten die aansluiten bij frasering en vorm van het geheel
- ✓ Wanneer het slagwerk zich beperkt tot het klassieke "snaartrom op de tel, basdrum op de maat", ontstaat een **onevenwichtige samenklank**.

Het koper c.q. hout draagt dan alle muzikale expressie, terwijl het slagwerk gereduceerd wordt tot een mechanisch loopinstrument. Dat wordt in de beoordeling **negatief gewogen**. Dus zorg dat dit wel afgewogen aangepast wordt. Een modern (mars)korps laat horen dat:

- het slagwerk muzikaal meedenkt
- de ritmiek de melodie ondersteunt
- en het geheel daardoor meer spanning, diepte en levendigheid krijgt.

Goede samenklank betekent dus:

Koper, hout **en slagwerk** vormen samen één muzikaal organisme — niet een melodiegroep met daaronder een tikkende begeleiding.

- **Originaliteit:**
Bij sommige wedstrijden is er ruimte voor eigen interpretatie binnen de stijl van het werk. Echter, overdrijvingen van stijlvreemde keuzes kunnen negatief uitpakken.
- **Podium présence:**
De uitstraling en het samenspel op het podium/ terrein (exercitie/marcheren) maken ook deel uit van de beoordeling.

3. Wedstrijd specifieke regels

- **Uniformiteit:**
Er gelden, richtlijnen voor uniformering en exercitie uitvoeringen. Daarom worden enkele exercitiefiguren, die uitgevoerd dienen te worden, verplicht opgelegd.
Vanaf 2026 gelden: Uitvoeren van zowel tweemaal rechts als links uit de flank. (Dit kan telkens, eventueel/ jaarlijks aangepast worden).

4. Jurycriteria

De jury werkt met een puntenlijst die aspecten als techniek en artistieke uitvoering, inclusief originaliteit bevatten. Dit zorgt voor een diepgaande en eerlijke beoordeling.

DE DIVISIES BIJ DE OLS MUZIEKWEDSTRIJDEN

Wat kan en mag men verwachten van de kennis en kunde in de diverse divisies.

Jeugddivisie

Ritme en maatsoorten: 2/4, 4/4, 3/4

Basisritme: hele -, halve -, kwart - en achtste noot

Articulatie: staccato

Dynamiek: stabiele dynamiek p tot f/ overgangsdynamiek crescendo

Techniek: eenvoudige toonladders, eenvoudige melodieën spelen met begeleiding/ slagwerk eenvoudige roffels (R5/ R9) samenstelling van ritmisch genoemde notenwaarden.

4de Divisie (A) niveau (beginner, basisvaardigheden)

Ritme & maatsoorten: eenvoudige maatsoorten (2/4, 3/4, 4/4, soms 6/8),

Basisritmes (kwartnoten, achtsten, halve noten, hele noten, gepunteerde noten, rusten). Toonsoorten: eenvoudige toonladders (C, G, F/ F, Bb, Eb),

Articulatie: basis (legato, staccato).

Dynamiek: eenvoudige contrasten: Overgangsdynamiek (crescendo/ decrescendo, dim.), stabiele dynamiek (p – f)

Techniek: eenvoudige toonladders, eenvoudige melodieën spelen met begeleiding. Ritmes met combinatie van bovenstaande notenwaarde. Samenspel: spelen o.l.v. TM of dirigent, eenvoudige stukken.

3de Divisie (B)-niveau (gevorderde amateur)

Ritme & maatsoorten: complexere ritmes, syncopen, zestiende noten, triolen (antimetrische figuren); meer maatsoorten zoals (de bij niveau A genoemde) 6/8 uitbreiden met en 9/8 12/8

Articulatie: uitgebreidere techniek, tenuto, marcato, portato.

Dynamiek: grotere controle over expressie.

Techniek: meer toonladders, chromatiek, uitgebreidere roffeltechniek zoals R 7/ R 11/ R 13/ accent figuren.

Samenspel: met moeilijkere ritmes.

Meerstemmigheid en klankkleur

2de Divisie (C) niveau

Ritme & maatsoorten: (zie B niveau) en complexere ritmes, onregelmatige maatsoorten (5/4, 7/8), wisselende maatsoorten.

Articulatie: volledige beheersing van alle stijlen en articulaties.

Dynamiek: precieze dynamische controle en expressie.

Techniek: uitgebreide toonladders, pentatoniek, heptatoniek dubbelstaccato en -tonguing voor blazers, snelle passages.

Samenspel: functioneren in samenspel, complexe partijen.

1ste Divisie (D) -niveau (hoge amateur tot vooropleiding conservatoriumniveau)

Technisch zowel als artistiek, hoge verwachtingen dienen waargemaakt te worden:

- ✓ Ritme & maatsoorten: beheersing van alle ritmische structuren, polyritmiek en polymetriek.
- ✓ Articulatie: volledige controle over klank en speeltechniek in alle stijlen.
- ✓ Dynamiek: fijnzinnige interpretatie en nuance.
- ✓ Techniek: beheersing van virtuoze passages (frasering), cadensen (slagwerk ook andere technieken: rudiments (Bassler enz., Mariniers)
- ✓ Uitgebreide toonladdertechniek.

Handvatten voor de keuze van de divisie.

In België wordt muziekonderwijs, vooral binnen de academies, gereguleerd door specifieke leerplannen die de kennis en vaardigheden beschrijven die studenten moeten verwerven op verschillende niveaus. Deze leerplannen zijn vaak niet direct gekoppeld aan de divisie-indeling van muziekkorpsen, maar ze zorgen wel voor een gestructureerde opbouw van muzikale competenties die relevant zijn voor deelname aan muziekkorpsen.

Indeling van Niveaus in Muziekopleidingen.

In de Vlaamse muziekacademies worden de niveaus vaak als volgt ingedeeld:

1. Initiatie (1e graad): Voor jonge kinderen om kennis te maken met muziek.
2. Basisopleiding (2e graad): Fundamenten van muziektheorie, instrumentbeheersing en samenspel.
3. Middelbare graad (3e graad): Verdieping van theoretische kennis en technische vaardigheden.
4. Hogere graad (4e graad): Geavanceerde studie, voorbereiding op professionele of semiprofessionele muzikale activiteiten.

Divisie-indeling van Muziekkorpsen.

De Muziekkorpsen in België zijn vaak ingedeeld in divisies op basis van hun prestatieniveau. Dit kan variëren van lagere divisies (beginnend niveau) tot hogere divisies (zeer gevorderd niveau).

- ✓ Vierde Divisie: Beginners en minder ervaren muzikanten.
- ✓ Derde Divisie: Amateurs met een basisniveau van muzikaliteit.
- ✓ Tweede Divisie: Gevorderde amateurs met aanzienlijke ervaring.
- ✓ Eerste Divisie: Zeer ervaren amateurs en semiprofessionals.
- ✓ Uitmuntendheidsdivisie en Superieure Divisie: Hoogste niveau, vaak met muzikanten die een professionele opleiding hebben gevolgd.

Koppeling tussen Raamleerplannen (Nederland) en Divisie-indeling

Hoewel de raamleerplannen van muziekoopleidingen niet expliciet de kennis en vaardigheden koppelen aan de divisie-indeling van muziekkorpsen, is er een impliciete relatie.

Hier is hoe de raamleerplannen kunnen overeenkomen met de verwachte niveaus binnen de muziekkorpsen:

1. **Initiatie en Basisopleiding:** Geschikt voor deelname aan korpsen in de lagere divisies (Vierde en Derde Divisie). Muzikanten leren de basisprincipes van muziektheorie en instrumentbeheersing.
2. **Middelbare Graad:** Voor muzikanten in de Tweede Divisie. Verdiepte kennis van muziektheorie en gevorderde technische vaardigheden.
3. **Hogere Graad:** Geschikt voor korpsen in de Eerste Divisie en hoger. Geavanceerde muzikale vaardigheden en diepgaande theoretische kennis, voorbereiding op professionele muziekkuitvoering.

Specifieke Vaardigheden en Kennis

De leerplannen specificeren vaak de volgende aspecten per niveau:

- ✓ **Theoretische Kennis:** Notenleer, harmonie, muziekanalyse
- ✓ **Technische Vaardigheden:** Beheersing van het instrument, toonvorming, articulatie.
- ✓ **Muzikale Vaardigheden:** Samenspel, dynamiek, interpretatie
- ✓ **Praktijkervaring:** Optredens, deelname aan ensembles en korpsen.

De raamleerplannen zijn ontworpen om een doorlopende leerlijn te bieden die muzikanten stapsgewijs voorbereidt op steeds complexere muzikale uitdagingen, waaronder deelname aan muziekkorpsen op verschillende niveaus. Hierdoor ontstaat er een natuurlijk verloop waarbij muzikanten, naarmate ze verder komen in hun opleiding, kunnen doorstromen naar hogere divisies binnen de muziekkorpsen.

Checklist voor het Plaatsen van een Muziekwerk in de Juiste Divisie

- Stap 1: Algemene indruk
- Stap 2: Melodie en Harmonie
- Stap 3: Ritmiek en Maatsoorten
- Stap 4: Dynamiek en Expressie
- Stap 5: Slagwerk
- Stap 6: Vorm en Structuur
- Stap 7: Bepaling van de divisie
- Stap 8: Eigen observatie

Tip voor dirigenten:

Gebruik deze checklist naast partituurstudie én proefrepetities om een definitieve inschatting te maken over de vaardigheden van uw korps. Betrek bij twijfel ook collega-dirigenten of een juryadviseur erbij.

Hier is de checklist!

Snel scores of vinkjes in te vullen per werk?

Dat zal het nog praktischer maken bij zowel advies als beoordeling!

Een compacte beoordelingstabel, zodat je alles in één oogopslag kunt invullen tijdens een partituurstudie of repetitiebezoek. Hier komt-ie:

Aspect	Eenvoudig	Matig	Complex	Opmerkingen
Technische moeilijkheid	☐	☐	☐	
Melodische lijnen	☐	☐	☐	
Harmonische structuur	☐	☐	☐	
Ritmische complexiteit	☐	☐	☐	
Dynamiek/Expressie	☐	☐	☐	
Slagwerkpartij	☐	☐	☐	
Vorm & structuur	☐	☐	☐	

Bepaalde divisie advies-indicatie: _____

Risicopunten: _____

Aanvullende opmerkingen: _____

Indienen aanvraag om advies bij de muziekcommissie OLS – Federatie, van uit te voeren muziekwerk.

Indienen vanaf 1 februari voorafgaand aan het uitvoeringsjaar tot 1 maart in het uitvoeringsjaar.

Hierbij vraagt (verenigingsnaam) -----
advies over het uit te voeren werk:

(naam muziekwerk): -----

Divisie: -----

Componist: -----

Arrangeur/ bewerker -----/ -----

De OLS-Federatie vereist van alle deelnemende korpsen dat zij de auteursrechtwetgeving naleven met betrekking tot de uitvoering en/of het gebruik van arrangementen/ bewerkingen van auteursrechtelijk beschermde muziek. (zie artikel 7 wedstrijdreglement muziekwedstrijden).

Als een auteursrechtenschending wordt geconstateerd, kan diskwalificatie volgen.

jaar (Uitvoeringsjaar): -----

Advies/ eventuele opmerking: -----

Opgemaakt: ---/ ---/ -----

Muziekcommissie OLS- Federatie

MC maakt ter advisering gebruik van onderliggend format.

Advies wordt binnen 3 weken door MC aangereikt.

DESBETREFFENDE MUZIEKWERK TER KEURING

 Naamgeving muziekwerk:	[...]
Originele Componist:	[...]
Is het muziekwerk een bewerkte versie van het origineel:	[...]
Eventuele Bewerker/Arrangeur:	[...]
Dit muziekwerk is geschreven voor:	[...]
De initiële divisie van de aanvraag:	[...] <i>Divisie</i>
Persoon/vereniging van de aanvraag:	[...]

Datum Aanvraag: [datum aanvraag]

OVERZICHT

In dit adviesrapport wordt het voorgelegde muziekwerk beoordeeld door leden van de muziekcommissie van het Oud Limburgs Schuttersfeest (OLS). De beoordeling heeft tot doel om op zorgvuldige en objectieve wijze vast te stellen in welke divisie het muziekwerk op verantwoorde wijze kan worden uitgevoerd op de muziekwedstrijden van het OLS.

Tijdens de keuring is het muziekwerk inhoudelijk en technisch geanalyseerd op onder meer muzikale moeilijkheidsgraad, opbouw, instrumentatie, balans en uitvoerbaarheid. Hierbij is rekening gehouden met de geldende reglementen en beoordelingscriteria van het OLS, evenals met de praktijkervaring en deskundigheid van de commissieleden.

Op basis van deze beoordeling formuleert de muziekcommissie een gemotiveerd advies ten aanzien van de meest passende divisie voor uitvoering van het werk. Daarnaast kunnen, indien van toepassing, aandachtspunten en suggesties voor verbetering worden meegegeven. Deze opmerkingen zijn bedoeld als ondersteuning voor dirigent en muziekvereniging en dragen bij aan een zo goed mogelijke voorbereiding en uitvoering van het muziekwerk binnen de OLS-competitie.

Het advies in dit rapport is niet bindend, zoals in een muziek repertorium. Het is slechts een advies om dirigenten en muziekverenigingen een juiste indicatie te geven van de moeilijkheidsgraad van het muziekwerk.

Advies

Ritmiek

Hier volgt een uitwerking van de ritmiek

Balans

Hier volgt een uitwerking van de balans

Tempo + maatsoort

Hier volgt een uitwerking van de maatsoort(en) en het tempo/de tempi

Conclusie

Een bondig verwoorde conclusie met het uiteindelijke advies

Uiteindelijk Advies: [.....] Divisie

Muzikale Groet,

Pim Janssen

Muziek Commissie van het OLS

[datum van keuring]